אלו נערות פרק שלישי כתובות מא.

מתני' אמיתי. בגמ' מפרש אמאי לא תנא אנקמתי: **ואינו משלם קנס.** בגבא קמא[ה] נפקא לן מודה בקנס פטור מאשר ירשיעון אלהיס[ו] פרט למרשיע את עצמו: **המית שורי את פלוני.** והריני מייב בכופר: **הרי זה משלם ע"פ עצמו.** קסבר כופרא ממונא[ז]: **עבדו של פלוני.** והריני מייב שלשים סלע: **אינו משלם.** דקנס נינהו שאפי' אין יפה דינר נותן שלשים: **גמ' דלא פגים לה.** אין לנו של אונסה גדול כלנו של מפותה וכיון דלאו פגם דילה הוא מהימנינן ליה למשקל מיניה בושת ופגם על פיו: **אימא לא.** והימניה להחזיק את הלנו: **לא כל הימנו.** שיוצא עליה לנו מזנה בעיר: **ניחא לה לדידה.** לשאת את הלנו כדי להסתכר הממון: **לא ניחא להו לבני משפחה.** וכ"ד אין עליהם לעשות דבר להחזיק בושתם: **פגלא ניזקא.** שחייבה תורה שור תם: [**ממונא.** ומשלם ע"פ עצמו]: **לאו בחזקת שימור קיימי.** אם לא ישמרוס בעליס שלא יזיקו [אינס בחזקת משמרים מאליהס שלא יזיקו] אלא מזיקין אפי' ניזקא דלאו אורחיה הלכך על מרייהו רמיא לנעולינהו חה שלא שמרו בדין הוא דלישלם כולה אלא דרחמנא חס עליה ומיהו מה שמשלם בדין משלם: **כי היכי דינטריה.** שיוסיף שמירה על שמירתו: **תנן.** בגבא קמא: **הניזק והמזיק כשלומין.** שיהס מפסידין בדבר. ס"ל דהכי קאמר תרוייהו מטי להו בהאי פסידא דניזק מפסיד פלגא ומזיק פלגא: **היינו דשייך ניזק כשלומין.** דמפסיד פלגא בממוניה: **דלאו דידיה שקיל.** דמה שנוטל בחנם נוטל: **כשלומין איתיה.** בתמיה: **לא נצרכא אלא לפחת נבילה.** הא דקתני ניזק כשלומין לאו בפלגא דקא שביק קאמר אלא בהאי פלגא ניזקא נמי דקני[ח] ליה רחמנא מפסיד כל פחת שפחתה נבילה מדמיה משעת מיתה עד שעת העמדה בדין ששמין את הנבלה כמה היה יפה השור בחייו וכמה היתה נבילה יפה בשעת מיתה ומשלם החצי אבל מה שהחזו דמי נבילה משעת מיתה עד שעת מכירה אין המזיק משלם כלום בלומו פחת ובגבא קמא (דף י:) ליף לה מקראי ומשמעינן האי תנא דפחת נבילה דניזק הוי: **תשלומי נזק מלמד שהבעלים מטפלין בנבילה.** תנא דברייתא דרים ליסנא דמתניתין דתנן בגבא קמא[ט] משלם תשלומי נזק במיטב הארץ ותנא עלה בברייתא[י] דהאי דנקט תנא דמתני' תשלומי נזק ולא תנא משלם את הנזק לאשמועינן אתא שהניזק נוטל את נבילתו ומטפל בה ומוכרה והמזיק משלים עליה מה שחייבתו תורה אם תם חצי ואם מועד הכל ומתני' למה ליה לרבי למיסתם כמתני' דבעלים מטפלין בנבילה: **דקא משלם כוליה.** ודיו בהפסד זה: **מגופו.** אינו גובה אלא מגוף השור ואם אין בו כדי חצי נזקו יפסיד המותר: **מן העלייה.** מן המיטב שבנכסי מזיק דגבי תם כתיב (שמות כא) וחצו את כספו מגופו ובמועד כתיב (שם) שלם ישלם שור ואם אינתא דפלגא ניזקא קנסא אינו משלם על פי עצמו ומועד משלם על פי עצמו דמועד ודאי בדין משלם שהרי התרו והעידו בו לשמור שורו: **שייר חצי כופר.** לא שנה כל החילוקים שביניהם שהרי אף יש חילוק זה ביניהם שהמועד שהמית את האדם משלם כופר שלם ותם שהמית אפילו חצי כופר כדאיתא [שמות כב] בעל השור נקי ולרשיען (כ"ק דף מא:) נקי מחצי כופר: הא

מתני' [א]האומר פתיתי את בתו של פלוני משלם בושת ופגם על פי עצמו ואין משלם קנס [ב]האומר גנבתי[ג] משלם את הקרן על פי עצמו ואין משלם תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה [ד]המית שורי את פלוני או שורו של פלוני הרי זה משלם על פי עצמו המית שורי עבדו של פלוני אין משלם ע"פ עצמו [ה]זה הכלל כל המשלם יתר על מה שהזיק אינו משלם ע"פ עצמו: **גמ'** וליתני אנסתי לא מבעיא קאמר לא מבעיא אנסתי דלא קא פגים לה דמשלם בושת ופגם על פי עצמו אבל פתיתי דקא פגים לה אימא לא משלם על פי עצמו קא משמע לן מתניתין דלא כי האי תנא דתניא רבי שמעון בן יהודה אומר משום ר' שמעון אף בושת ופגם אינו משלם ע"פ עצמו לא כל הימנו שיפגום בתו של פלוני. ואינו משלם קנס ע"פ עצמו כדנפקא לן מאשר ירשיעון אלהים פרט למרשיע את עצמו: ואי קשיא. הכא תנן דבושת הוי ממון ומשלם ע"פ עצמו וברייש פרק המניח אמר' חסדא חסדא קנסא קמגבית בבבל וקרי התם לבושת קנס. תשובה לעולם בושת ממונא הוי לשלם ע"פ עצמו שאין בו שום יתירות אלא שפין לפי המבייש והמתבייש והתם קרי ליה קנסא לומר שאין גובין אותו בבבל דכל מידי דאית ביה חסרון כיס גבינן ליה בבבל אבל בושת דלית ביה חסרון כיס לא גבי' לי' בבבל כדאמרינן בפרק החובל: המית שורי את פלוני משלם ע"פ עצמו פי' דבופרא לאו קנסא הוא דכפי שורי של ניזק משלם ואף למ"ד כפי שויה של מזיק כופרא ממונא הוי ומשלם ע"פ עצמו: המית שורי את עבדו וכו'. בפרק שור שנגח ד' וה' מוכיח שאפילו שויה של עבד אינו משלם ע"פ עצמו דכל לי' כסף הוו קנסא: זה הכלל וכו'. איתמר פלגא ניזקא שחייבה תורה לשורו תם. ר"פ אמר ממונא. פי' ומשלם ע"פ עצמו. רב הונא בריה דרב יהושע אמר פלגא ניזקא קנסא רב פפא אמר ממונא סתם שוורים לאו בחזקת שימור קיימי. פי' אם לא ישמרו בעלים שלא יזיקו אינן בחזקת משתמר מאיליהן שלא יזיקו אלא מזיקן אפילו ניזקא דלאו אורחיה הלכך על מרייהו רמיא לנטרינהו וזה שלא שמרו בדין הוא דלשלם כוליה. ורחמנא הוא דחס עליה דאכתי לא אייעד תורא. פי' ואיתו מה שמשלם בדין משלם. ורב הונא בריה דרב יהושע אמר פלגא ניזקא קנסא קסבר סתם שוורים בחזקת שימור קיימי ובדין הוא דלא לשלם כלל ורחמנא הוא דקנסיה כי היכי דנטרינהו לתורי. פי'

וליתני אנסתי. דהוי חדוש טפי דפטור אע"ג דמודה שעשה פריצות: **רבי** שמעון בן יהודה אומר אף בושת ופגם אינו משלם ע"פ עצמו. תור"י דאי קאי ר"ש בן יהודה אמתניתין דהכא הא דמשמע ברים נערה לקמן (דף מב.) דלר"ש אי דקא תבע בושת ופגם מחייב ליה קרבן שבועה היינו משום דהתם תבעו האב מחלה ואין שייך לומר לאו כל הימנו כו' כדקאמר הכא ואין צריך לומר דתרי תנאי אליבא דר' שמעון [ו] ועוד אומר רשב"א דהתם דלקמן איכא לאוקמי בנת גרים וניחא לה לדידה ולאביה דליכא למימר דלמא איכא חד במדינת הים דלא ניחא ליה ומיהו אי קאי ר' שמעון אמתניתין דשבועות דמייתי לקמן ברים נערה (נ"ז סס) ע"כ תרי תנאי אליבא דר' שמעון:

[ז]**האומר** גנבתי כו'. מוציא ש"ר ויוצא בגזן ועין דלא תנא איכא למימר דאתיא בזה הכלל: [ח]**זה הכלל כל המשלם יותר על מה** שהזיק כו'. ואפילו למ"ד בפרק שור שנגח ארבעה וחמשה (כ"ק דף מ.) דכופר היינו דמי המזיק לא משיב יותר ממה שהזיק אע"פ שפעמים שוה מזיק יותר מניזק דפדיון נפשו הוא נותן: **לא נצרכא אלא לפחת נבילה.** אע"ג דלאו דידיה שקיל מ"מ כיון דזכי ליה דידיה שקיל אין מזיק דזכי ליה בתשלומין מה שפחתה הנבלה והכא לא שייך למימר קרנא דמורך קבירא ליה כדאמרי' בהמנית בסופו (כ"ק דף לד.) דהתם ודאי אלא הכא שור שייך לומר הכי דאין לו למכור שורו בשביל כן שסבור שיסביה אבל הכא מיד כשנהרג יש לו למוכרו שידוע שתפחת הנבילה ותסריח:

תנינא תשלומי נזק מלמד שהבעלים מטפלים בנבילה כו'. הכי דייקא לה בגבא קמא (דף י:) מבחי בנזקו לא קתני אלא בתשלומי נזקו כו': **אי** משום חצי כופר לאו שיורא הוא וכו'. לאו פירכא היא אלא שיגיא הוא דלא תיקשי למ"ד פלגא ניזקא ממונא מאי שייר דשייר חצי כופר ומשני לא שייר כלום ומאי כופר לאו שיורא הוא וכן איכא בגזיר בפ' ג' מיעים (דף לח: ושם) גבי אי משום לא יחל לאו שיורא הוא וכן בפרק החליל (סוכה דף נד. ושם) ואהוא דהתם מגומגם טפי: הא

ולא ואי אשמועינן מועד משום דקא משלם כוליה אבל תם אימא לא צריכא ת"ש [ט]מה בין תם למועד ישהתם משלם חצי נזק מגופו [י]ומועד משלם נזק שלם מן העלייה [יא]ולא קתני שהתם אינו משלם ע"פ עצמו ומועד משלם ע"פ עצמו [יב]תנא ושייר מאי שייר דהאי שייר שייר [יג]חצי כופר אי משום חצי כופר לאו שיורא הוא הא

מסורת הש"ס

א) מ"ש עכתמי ומכתמי, ב) כ"ק טו: מג., ג) שם טו. [ושם כל הסוגיא ונזכר עוד שבועות נ.], ד) שם יד:, ה) שם נח:, ו) [ולשם איתא ליתני נמי הא שתתם כי' כל"ל רש"ל], ז) [טוכה נד. וש"נ], ח) [דף עה.], ט) [שמות כב], י) [כ"ק מ.], כ) כמ"ש: דחכ, ל) [דף כ.], מ) [כ"ק י:], נ) [שייך לעיל כמתני'], ס) [נ"ז שייך לעיל],

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה ר' שמעון וכו' דתני תנאי אליבא דרבי שמעון ומיהו אי קאי ר"ש אמתניתין וכו' דר"ש ועוד אומר דשב"א וכו' דלא ניחא ליה הש"ר:

מוסף רש"י

פלגא ניזקא ממונא. דין הוא שישלמנו ואינו קנס, ונפקא מינה לאי מתה מקמי דאתו סהדי לא מיפטר (ב"ק סו.). לאו בחזקת שימור קיימי. שרגילין בנגיחה ולריכין שמירה (שם). הניזק והמזיק בתשלומין. משמע דשניהן מפסדי ממון כתשלומין, שזה משלם מחצה הה מפסיד מחצה (שם). היינו דשייך ניזק בתשלומין. כלומר מפסיד ממה שהיה ראוי לו דנני למשקל כוליה, שזה פטע כשורו שלא שמרו (שם). בתשלומין איתיה. בתמיה, דמשמע שמפסיד מדיניו (שם). לפחת נבילה. דכל פחת נבילה דניזק הוא והיינו דשייך ניזק כתשלומין, שאפילו אותו קנס שיכתה לו תורה אינו טעל כולו (שם). שהתם משלם חצי נזק מגופו. ואם אינו שוה חצי נזק מפסיד הניזק, כלומר העליה. אם אינו שוה כל הנזק טוטל נכסים מביאו (שם) ואפילו אין הנוגח שוה שיעור הנזק, דכמועד כתיב ישלם שור תחת השור, ולא כתיב כיה דמגוף הנוגח יפרע (שם מז:). שהתם אינו משלם על פי עצמו. שאחי מזקו של תם קנס ואינו משלם על פי עלמו ומועד הוי ממון ומשלם על פי עלמו (שם מז:). חצי כופר. מועד שהמית האדם משלם כופר ליוכשים, ותם אפילו חצי כופר לא משלם (שם).

תוספות רי"ד

מתני' האומר פתיתי את בתו של פלוני משלם בושת ופגם ע"פ עצמו ואינו משלם קנס. האומר גנבתי משלם את הקרן ע"פ עצמו ואינו משלם לא תשלומי כפל ולא ד' וה'. המית שורי את פלוני או שורו של פלוני ה"ז משלם על פי עצמו. המית שורי עבדו של פלוני אינו משלם ע"פ עצמו. זה הכלל כל המשלם יתר ממה שהזיק אינו משלם ע"פ עצמו: וליתני אנסתי. לא מבעיא קאמר לא מבעיא אנסתי דלא פגים לה אבל פתיתי דפגים לה אימא לא משלם בושת

עין משפט נר מצוה

סם א מיי' פ"ב מהל' נערה הל' יב ופ"ח מהל' סנהדרין הל' יח:
צ ב מיי' פ"ג מהלכות גניבה הלכה ט סמג עשין עח טור ח"מ סי' שמח:
צא ג מיי' פ"ה מהלכות סנהדרין הלכה יח סמג עשין ע:
צב ד מיי' פ"ב מהל' נזקי ממון הל' ח:
צג ה מיי' פ"ב שם הל' ז ופ"ח מהלכות סנהדרין הלכה ט סמג עשין לו טוש"ע ח"מ סי' ה סעי' ה:
צד ו ז ח מיי' פ"ח מהל' נזקי ממון הלכה ג [ז] סמג עשין סז טוש"ע ח"מ סי' שפט סעיף ב ג ד ט:
צה ט מיי' פ"י הל' ג סמג שם:

תוספות רי"ד (המשך)

ופגם ע"פ עצמו קס"ל: ומתני' דלא כי האי תנא דתניא ר"ש בן יהודה אומר משום (רב הונא) [ר"ש] אף בושת ופגם אינו משלם ע"פ עצמו לא כל הימנו שיפגום בתו של פלוני. ואינו משלם קנס ע"פ עצמו כדנפקא לן מאשר ירשיעון אלהים פרט למרשיע את עצמו: ואי קשיא. הכא תנן דבושת הוי ממון ומשלם ע"פ עצמו וברייש פרק המניח אמר' חסדא חסדא קנסא קמגבית בבבל וקרי התם לבושת קנס. תשובה לעולם בושת ממונא הוי לשלם ע"פ עצמו שאין בו שום יתירות אלא שפין לפי המבייש והמתבייש והתם קרי ליה קנסא לומר שאין גובין אותו בבבל דכל מידי דאית ביה חסרון כיס גבינן ליה בבבל אבל בושת דלית ביה חסרון כיס לא גבי' לי' בבבל כדאמרינן בפרק החובל: המית שורי את פלוני משלם ע"פ עצמו פי' דבופרא לאו קנסא הוא דכפי שורי של ניזק משלם ואף למ"ד כפי שויה של מזיק כופרא ממונא הוי ומשלם ע"פ עצמו: המית שורי את עבדו וכו'. בפרק שור שנגח ד' וה' מוכיח שאפילו שויה של עבד אינו משלם ע"פ עצמו דכל לי' כסף הוו קנסא: זה הכלל וכו'. איתמר פלגא ניזקא שחייבה תורה לשורו תם. ר"פ אמר ממונא. פי' ומשלם ע"פ עצמו. רב הונא בריה דרב יהושע אמר פלגא ניזקא קנסא רב פפא אמר ממונא סתם שוורים לאו בחזקת שימור קיימי. פי' אם לא ישמרו בעלים שלא יזיקו אינן בחזקת משתמר מאיליהן שלא יזיקו אלא מזיקן אפילו ניזקא דלאו אורחיה הלכך על מרייהו רמיא לנטרינהו וזה שלא שמרו בדין הוא דלשלם כוליה. ורחמנא הוא דחס עליה דאכתי לא אייעד תורא. פי' ואיתו מה שמשלם בדין משלם. ורב הונא בריה דרב יהושע אמר פלגא ניזקא קנסא קסבר סתם שוורים בחזקת שימור קיימי ובדין הוא דלא לשלם כלל ורחמנא הוא דקנסיה כי היכי דנטרינהו לתורי. פי'

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com